Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 26 april 1945 kl. 5 em.

Utlåtande i anledning av framställningar angående pensioner eller understöd åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar beträffande pensioner eller understöd att utgå dels från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m., dels ock av affärsdrivande verks medel.

Beträffande utredningen i de ärenden, som behandlas i utlåtandet, får utskottet, i den mån redogörelse i det följande ej lämnas, hänvisa till vederbörande proposition (nr 192) och motioner.

A. Anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

I. Justitiedepartementet.

1:o.

Förre förste amanuensen i Svea hovrätt Bengt Fredrik Sabelström. I en den 2 mars 1945 dagtecknad proposition, nr 192, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att förre förste amanuensen i Svea hovrätt Bengt Fredrik Sabelström må från och med den 1 juli 1945 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en till 2 400 kronor för år förhöjd pension.

Genom beslut av 1936 års riksdag (prop. nr 196, p. 1; bankoutsk. utl. nr 51, p. 3; riksd. skr. nr 216) tillerkändes förre förste amanuensen i Svea hovrätt Bengt Fredrik Sabelström en årlig pension av 1 500 kronor från och med den 1 januari 1936. Sedan Kungl. Maj:t genom beslut den 10 mars 1944 lämnat utan åtgärd en av Sabelström gjord framställning om förhöjning av pensionen, har han hos Kungl. Maj:t gjort förnyad framställning i ämnet.

Sabelström, som är född den 1 september 1885 och således 59 år gammal, har under en tid av närmare 20 år innehaft anställning i statens tjänst. Närmare uppgifter om hans anställningsförhållanden m. m. återfinnas i propositionen nr 196/1936, p. 1, till vilken må hänvisas. I detta sammanhang må

emellertid nämnas följande. Under tiden 15 januari 1923—30 juni 1933 innehade Sabelström förordnande såsom extra notarie vid Svea hovrätt, vilken befattning från och med den 1 juli 1933 utbytts mot en förste amanuensbefattning i 18 lönegraden. Sabelström innehade denna befattning intill den 1 juli 1934, från vilken tidpunkt han av hovrätten uppsagts från tjänsten. Uppsägningen hade beslutats efter det att Sabelström vid Stockholms rådhusrätt åtalats för brott, för vilket han sedermera genom utslag av rådhusrätten den 31 maj 1934 jämlikt 18 kap. 13 § första stycket strafflagen dömdes till en månads fängelse.

Av ett utav dåvarande överläkaren vid psykiatriska sjukhuset, framlidne professorn V. Wigert och dåvarande förste läkaren vid samma sjukhus, numera överläkaren vid S:ta Maria sjukhus i Hälsingborg L. Sahlin den 20 januari 1936 avgivet intyg, vilket företeddes i samband med att frågan om pension åt Sabelström väcktes vid 1936 års riksdag, framgick bland annat, att Sabelström under tiden 31 juli—19 oktober 1935 vårdats å psykiatriska sjukhuset och därvid befunnits lida av psykiskt abnormtillstånd på grund av organiska förändringar av centrala nervsystemet.

I det nu föreliggande ärendet har åberopats ett av Sahlin den 27 september 1944 utfärdat läkarintyg, vari anföres bland annat, att det icke kunde råda någon tvekan om att Sabelström skulle ha blivit straffriförklarad enligt 5 kap. 5 § strafflagen, om hans sinnesbeskaffenhet vid tiden för åtalade brottets begående blivit undersökt.

Statskontoret har förklarat, att ämbetsverket — med hänsyn till den ytterligare utredning rörande Sabelströms hälsotillstånd vid tiden för hans entledigande från tjänsten i Svea hovrätt, som nu förebragts, ävensom till hans minskade förmåga att genom arbete bidraga till sin försörjning — funne sig böra tillstyrka en förhöjning av hans pension. Vad beträffade pensionsförhöjningens storlek, ansåge statskontoret skäligt, att pensionen anpassades efter Sabelströms avlöning under de tre sista åren av hans anställning vid Svea hovrätt samt bestämdes i närmare överensstämmelse med de grunder, som regelmässigt tillämpats vid fastställande av riksdagspensioner. Pensionsbeloppet skulle enligt dessa beräkningsgrunder närmast bliva 2 484 kronor eller efter avrundning 2 400 kronor.

Utskottet. Med biträdande av vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

2:o.

Förre kronohäktesföreståndaren Jacob Reinhold Wilhelm Tersmeden.

I motionen II: 104 hemställer herr *Paulsen,* »att riksdagen må medgiva, att f. d. föreståndaren vid kronohäktet i Ystad J. W. Tersmeden må, räknat från och med den 1 januari 1945, äga åtnjuta en tredjedel av det honom ursprungligen tillkommande pensionsbeloppet».

Av handlingarna inhämtas,

att Tersmeden är född den 28 augusti 1874 och således 70 år gammal;

att han antogs till officersvolontär vid Jämtlands fältjägarregemente från och med den 14 juni 1895;

att han utnämndes till underlöjtnant vid Livregementets grenadjärer den 9 december 1898 och till löjtnant vid samma regemente den 3 juli 1903;

att han erhöll avsked från sistnämnda beställning med tillstånd att såsom lönlös kvarstå i regementet den 3 juni 1904 samt inträdde i regementets reserv den 14 juni 1907;

att han utnämndes till kapten i regementets reserv den 8 oktober 1918;

att han efter provtjänstgöring vid fångvårdsstaten antogs till icke-ordinarie amanuens å fångvårdsstyrelsens kameralbyrå från och med den 13 december 1904;

att han utnämndes till ordinarie assistent i dåvarande lägsta lönegraden vid fångvårdsstaten från och med den 1 juli 1912;

att han transporterades till föreståndare av första klass vid kronohäktet i Ystad från och med den 1 april 1924;

att han genom Kungl. Maj:ts utslag den 2 maj 1934 dömdes att för vissa brott i tjänsten undergå frihetstraff, att vara avsatt från sitt ämbete som föreståndare vid kronohäktet och som kapten i Livregementets grenadjärers reserv, att vara ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas samt att vara underkastad påföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen;

att han på grund härav gått förlustig såväl rätten till pension jämlikt bestämmelserna i 1907 års civila pensionslag som honom i egenskap av kapten i reserven tillkommande reservpension;

samt att från civilstatens pensionskassa till Tersmedens hustru utbetalts ett belopp, motsvarande försäkringstekniska värdet av vissa utav Tersmeden till kassan erlagda avgifter.

Hos Kungl. Maj:t anhöll Tersmeden år 1935 att varda tillerkänd pension, beräknad i enlighet med de i 1907 års pensionslag angivna grunderna för bestämmande av sjukpension.

I häröver avgivet utlåtande anförde *fångvårdsstyrelsen,* bland annat, att därest civila tjänstepensionsreglementet av den 30 juni 1934 (nr 442) varit för Tersmeden gällande, han jämlikt 22 § 1 mom. reglementet varit tillförsäkrad uppskjuten livränta från 65 års ålder. Styrelsen fann sig böra förorda, att Tersmeden bereddes dylik livränta eller ock årligt understöd till motsvarande belopp.

Statskontoret uttalade betänkligheter mot en retroaktiv tillämpning av civila tjänstepensionsreglementet och hemställde, att Tersmedens ansökan lämnades utan bifall.

Genom beslut den 28 februari 1936 fann *Kungl. Maj:t* ansökningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Över den nu föreliggande motionen har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande från *statskontoret,* som anfört i huvudsak följande:

Såsom stöd för motionen har nu bl. a. åberopats att riksdagen år 1932 (riksdagens skrivelse nr 227 p. 13) tilldelat f. d. kaptenen L. O. A. Liberg en tredjedel av det pensionsbelopp, som han gått förlustig. Av utredningen i sagda ärende framgår emellertid, att förhållandena i fallet i väsentlig mån skilde sig från omständigheterna i det nu förevarande ärendet. Enär Liberg, som vid domstillfället var pensionerad enligt de för militära beställningshavare då gällande pensioneringsbestämmelserna, icke var i besittning av den befattning, vari han förbrutet sig, dömdes han i stället för avsättning till straff jämlikt 2 kap. 17 § strafflagen. På grund av bestämmelserna i kungörelsen den 24 maj 1918 (nr 353) gick Liberg med anledning av domen förlustig samtliga honom tillkommande pensionsförmåner. I 1907 års pensionslag stadgades för motsvarande fall, att två tredjedelar av pensionen skulle anses förverkade och pension utgå med en tredjedel av pensionens ursprungliga belopp. Ehuru Liberg icke var underkastad 1907 års pensionslag, ansågs dock skäligt, att han, i överensstämmelse med vad som sålunda i fråga om rätten till pension samtidigt gällde för befattningshavare inom den civila förvaltningen och även inom kommunikationsväsendet, berättigades att utbekomma en tredjedel av samtliga honom vid beviljandet av avsked tillagda pensionsförmåner. Till skillnad mot Liberg gäller alltså i fråga om Tersmeden, att vid tidpunkten för denne senares skiljande från tjänsten icke inom det statliga pensionsväsendet funnos några bestämmelser, som tillförsäkrade befattningshavare, vilka avsatts från sin tjänst före det de kommit i åtnjutande av pension, viss livränta. Sådana bestämmelser tillkommo först i och med ikraftträdandet av civila tjänstepensionsreglementet. Då, såvitt handlingarna i ärendet utvisa, några nya förhållanden av beskaffenhet att böra föranleda ett bifall till motionen icke tillkommit, finner sig statskontoret böra avstyrka densamma.

Utskottet. Med hänsyn till i ärendet föreliggande förhållanden finner utskottet det vara med billighet förenligt, att Tersmeden berättigas att uppbära någon del av de honom ursprungligen tillkommande pensionsförmånerna. I sådant avseende vill utskottet föreslå, att Tersmeden må äga åtnjuta en tredjedel av såväl det för honom i hans befattning såsom kronohäktesföreståndare vid tidpunkten för anställningens upphörande gällande pensionsunderlaget som den honom tidigare tillkommande reservpensionen. I enlighet härmed skulle till Tersmeden utgå *dels* (3 240: 3 =) 1 080 kronor, *dels ock* (768: 3 =) 256 kronor, allt jämte därå belöpande tilläggsförmåner och för år räknat.

Utskottet hemställer förty,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 104, må medgiva, att förre kronohäktesföreståndaren av 1:a klass Jacob Reinhold Wilhelm Tersmeden må, räknat från och med den 1 januari 1945, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. i pension uppbära *dels* ett belopp motsvarande en tredjedel av det pensionsunderlag, som vid den tidpunkt, då hans statsanställning upphörde, varit gällande i hans nyssnämnda befattning, *dels ock* en tredjedel av den honom i hans förutvarande egenskap av kapten i reserven tidigare tillkommande reservpensionen; skolande å dessa pensioner utgå tilläggsförmåner enligt de för dylika pensioner gällande grunderna.

II. Försvarsdepartementet.

3:o.

Överstelöjtnanten Sigurd Vilhelm Kant Halvorsen *(förhöjd pension).* I likalydande motionerna I: 267 av herrar *Elmgren* och *Sandler* samt II: 413 av herr *Holmström* hemställes, »att riksdagen måtte besluta tilldela överstelöjtnanten i armén, majoren i kungl. Norrlands artilleriregementes reserv S. V. K. Halvorsen majorspension enligt allmänna tjänstepensionsreglementet av den 30 december 1941 från den dag hans nuvarande militärtjänstgöring upphör».

Av handlingarna inhämtas,

att Halvorsen är född den 31 december 1881 och alltså 63 gammal;

att han den 30 december 1916 utnämndes till kapten vid Smålands artilleriregemente;

att han den 1 januari 1928 utnämndes till major vid Norrlands artilleriregemente;

att han den 8 september 1934 på egen begäran erhöll avsked ur tjänst med kaptenspension;

att han den 13 november 1936 utnämndes till överstelöjtnant i armén;

samt att han alltsedan den 5 december 1939 — med undantag för tiden 1—31 augusti 1940 — fullgjort militärtjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap.

I en den 2 juli 1942 dagtecknad skrift anhöll Halvorsen hos Kungl. Maj:t att från och med den dag hans nuvarande militärtjänstgöring upphörde få komma i åtnjutande av majorspension. Till stöd för ansökningen framhöll Halvorsen bl. a., att han under ifrågavarande tjänstgöring fått vidkännas mot pensionsavdrag svarande minskning av månadslönen.

I häröver avgivet yttrande anförde *arméförvaltningens civila departement* bl. a. följande:

Den omständigheten, att sökanden efter erhållet avsked med pension under nu rådande beredskapsförhållanden ålagts viss tjänstgöring, lärer icke kunna föranleda en omräkning av sökanden tillerkänd pension. Arméförvaltningens civila departement anser sålunda, i anslutning jämväl till Kungl. Maj:ts beslut i liknande fall den 29 maj 1942 angående ansökning av kaptenen i Svea livgardes reserv f. d. löjtnanten på övergångsstat V. H. Lindström i fråga om förhöjd pension, föreliggande ansökning icke böra föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd. Det av sökanden åberopade förhållandet, att han under krigstjänstgöringen fått vidkännas mot pensionsavdrag svarande minskning av sin månadslön, grundar sig på föreskriften i 5 § 8 mom. krigsavlöningsreglementet. Rörande tillkomsten av denna bestämmelse tillåter sig departementet hänvisa till vad föredragande departementschefen uttalat till det vid Kungl. Maj:ts proposition nr 246 till 1939 års lagtima riksdag fogade utdraget ur statsrådsprotokollet över försvarsärenden, s. 36.

Statskontoret avstyrkte likaledes bifall till den gjorda ansökningen under åberopande av vad civila departementet anfört.

Genom beslut den 2 oktober 1942 fann *Kungl. Maj:t* ansökningen ej föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Frågan om förhöjda pensionsförmåner åt Halvorsen på grund av fullgjord tjänstgöring i anledning av förstärkt försvarsberedskap har varit föremål för riksdagens prövning i anledning av två vid *1943 års riksdag* väckta motioner samt en vid *1944 års riksdag* väckt motion.

I utlåtande över de vid *1943 års riksdag* väckta motionerna (utl. nr 31, p. 6) anförde *bankoutskottet* följande:

Såsom den lämnade redogörelsen utvisar, erhöll Halvorsen på egen begäran avsked ur tjänst såsom major på aktiv stat den 8 september 1934. Enligt då gällande pensionsbestämmelser kunde Halvorsen endast komma i åtnjutande av kaptenspension, enär han vid avskedet icke innehade erforderligt antal tjänstår för erhållande av majorspension. Halvorsen har sålunda blivit tillerkänd den pension, som författningsenligt tillkommer honom.

I förevarande motion yrkas nu, att Halvorsen skulle erhålla majorspension jämlikt 1941 års allmänna tjänstepensionsreglemente. De till stöd för detta yrkande anförda omständigheterna kunna emellertid ej anses bärande. Sålunda lärer det till en början vara uteslutet att grunda en omräkning av Halvorsens pensionsförmåner på det förhållandet, att Halvorsen under rådande beredskap varit inkallad till tjänstgöring. Halvorsen är nämligen i egenskap av i reserven kvarstående beställningshavare underkastad full tjänstgöringsskyldighet under beredskap och i krig. Sådan tjänstgöring har ock efter beredskapens intagande utkrävts av det övervägande antalet beställningshavare i försvarsväsendets reserver. Den omständigheten, att Halvorsen under sin ifrågavarande tjänstgöring fått vidkännas avdrag å krigslönen med belopp motsvarande pensionsavdragen i majors lönegrad, lärer icke heller kunna åberopas såsom stöd för det i motionerna väckta yrkandet. Såsom arméförvaltningens civila departement påpekat, grundar sig avdragsskyldigheten på en uttrycklig föreskrift i krigsavlöningsreglementet, vilken tillkommit i syfte att förhindra, att pensionsavgången personal skall under krigstjänstgöring komma i åtnjutande av högre behållen lön än motsvarande personal på aktiv stat.

Utöver vad utskottet nu anfört vill utskottet tillägga, att ett tillmötesgående av motionärernas förslag givetvis måste medföra vittgående konsekvenser.

På grund av det anförda avstyrkte utskottet bifall till motionerna. *1943 års riksdag* beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

Bankoutskottet vid 1944 års riksdag (utl. nr 39, p. 7) anförde:

Enligt utskottets mening ha i förevarande motion icke förebragts några skäl, vilka kunna motivera ett frångående av den ståndpunkt, utskottet och riksdagen i fjol intogo till det då framförda yrkandet om pensionsförhöjning åt överstelöjtnanten Halvorsen. Även om, såsom motionären gjort gällande, ett bifall till yrkandet icke skulle få några konsekvenser beträffande med Halvorsen närmast jämställda officerare, synes det utskottet icke uteslutet, att ett dylikt beslut kan få prejudicerande verkningar beträffande andra personalgrupper i sådana fall, där vederbörande efter uppnådd pensionsålder avgått med pension utan att innehava för full pensions erhållande föreskrivet antal tjänstår samt varit inkallade till fullgörande av beredskapstjänstgöring.

I enlighet med det anförda hemställde utskottet, att den väckta motionen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. *1944 års riksdag* biföll utskottets hemställan.

Över de nu föreliggande motionerna har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande från statskontoret, som hört försvarets civilförvaltning.

Försvarets civilförvaltning har — utöver tidigare av arméförvaltningens civila departement anförda synpunkter — framhållit, att under nu rådande beredskapstid pensionsavgångna och förtidsavgångna beställningshavare i reserven med högre tjänstegrad i regemente o. s. v. eller i armén etc. än den, vederbörande vid avgången från aktiv stat innehade, i åtskilliga fall tagits i anspråk för arbetsuppgifter, motsvarande dem, som regelmässigt ankomma på beställningshavare, tillhörande den högre graden. Ett tillmötesgående av motionerna torde, uttalar civilförvaltningen, kunna giva anledning till krav på förbättrade pensionsförmåner även för nyss angivna beställningshavare.

Statskontoret har anfört:

Statskontoret biträder den uppfattning, åt vilken arméförvaltningens civila departement och försvarets civilförvaltning givit uttryck i sina yttranden i frågan. Ämbetsverket vill ytterligare framhålla, att de före tillkomsten av militära tjänstepensionsreglementet gällande grunderna för pensionering av beställningshavare vid armén i fråga om rätten till pension vid förtidsavgång i sådant fall som Halvorsens ställde sig förmånligare än motsvarande bestämmelser i sagda reglemente. Halvorsen erhöll sålunda, trots att han avgick i förtid från sin innehavande majorsbeställning på aktiv stat, full kaptenspension. Hade han däremot varit underkastad militära tjänstepensionsreglementet, skulle han vid förtidsavgången varit berättigad endast till uppskjuten livränta till belopp, som enligt försäkringsteknisk beräkning svarade mot den intjänta pensionen.

Under hänvisning till vad i ärendet förekommit hemställer utskottet, *Utskottet.*

att förevarande motioner I: 267 och II: 413 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

III. Socialdepartementet.

4:o.

Platsledaren hos statens arbetsmarknadskommission Carl Johan Edenbrandt och biträdande redogöraren hos kommissionen Gustaf Adolf Olsson. Under punkten 2 av förenämnda proposition nr 192 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att envar av platsledaren hos statens arbetsmarknadskommission Carl Johan Edenbrandt och biträdande redogöraren hos kommissionen Gustaf Adolf Olsson må från och med månaden näst efter den, varunder vederbörande lämnar sin anställning, under sin återstående livstid

från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension, Edenbrandt å 1 968 kronor och Olsson å 2 652 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande Edenbrandt,

att han är född den 18 juni 1878 och således 66 år gammal;

att han under tiden 31 mars 1899—30 september 1900 haft fast anställning vid Västernorrlands regemente;

att han under åren 1917 och 1918 under en sammanlagd tid av 1 år och 2 månader innehaft anställning vid statens järnvägsbyggnader, varefter han under tiden 20 september 1919—23 oktober 1922 varit anställd hos vattenfallsstyrelsen med tjänstgöring i Suorva;

att han under tiden 24 oktober 1922—15 september 1923 tjänstgjort vid Norrlands statsarbeten;

att han sedan den 21 januari 1932 varit anställd hos statens arbetslöshetskommission respektive statens arbetsmarknadskommission, varvid han tjänstgjort såsom platsledare och tidvis även såsom redogörare;

att hans kontanta avlöning under de senaste tio åren uppgått till 4 800 kronor för år, vartill från och med år 1940 kommit dyrtidstillägg, för närvarande utgående med 22 procent, varjämte han dels under tiden 1 januari 1935—31 oktober 1937 åtnjutit fri bostad och fri vedbrand, vilka förmåner värderats till 65 kronor i månaden, dels ock från och med den 1 januari 1938 uppburit bostadsersättning, till en början med 75 kronor i månaden samt från och med den 1 januari 1941 med 85 kronor i månaden;

samt att han beräknas komma att lämna sin anställning hos arbetsmarknadskommissionen under år 1945; och

beträffande Olsson,

att han är född den 6 november 1886 och således 58 år gammal;

att han under tiden 5 augusti 1923—5 september 1924 tjänstgjort vid Södra Sveriges statsarbeten;

att han sedan den 1 februari 1925 varit anställd hos statens arbetslöshetskommission respektive statens arbetsmarknadskommission och därvid tjänstgjort såsom platsledare och tidvis även såsom redogörare samt under senare tid — då han på grund av sjukdom blivit varaktigt oförmögen att utföra det tyngre arbetet såsom platsledare — såsom biträdande redogörare;

att hans kontanta lön under de senaste tio åren utgjort lägst 5 400 och högst 5 700 kronor, vartill från och med år 1940 kommit dyrtidstillägg, för närvarande utgående med 22 procent, varjämte han under tiden 21 februari 1937—15 januari 1941 och 27 maj—31 december 1941 åtnjutit fri bostad och fri vedbrand samt under övrig del av tioårsperioden bostadsbidrag, vilket senast utgått efter 600 kronor för år;

att han enligt läkarintyg är varaktigt oförmögen till kroppsarbete som platsledare och redogörare;

samt att han beräknas komma att lämna sin anställning hos arbetsmarknadskommissionen med utgången av juni 1945.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, får hemställa, *Utskottet.*

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

5:o.

Städerskan hos överståthållarämbetet Ingeborg Maria Andersson, född Lindberg. Under punkten 3 av propositionen nr 192 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att städerskan hos överståthållarämbetet Ingeborg Maria Andersson, född Lindberg, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 300 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Andersson, som är änka, är född den 28 september 1886 och således 58 år gammal;

att hon sedan den 1 april 1918 utfört städningsarbete vid överståthållarämbetet, till den 1 juli 1932 vid ämbetets avdelning för uppbördsärenden och därefter vid ämbetets kansli, respektive kansliavdelningar, varvid hon under tiden 1 april 1918—31 maj 1923 varit anställd av annan person, som omhänderhaft städningsarbetet på entreprenad, och därpå varit anställd av ämbetet;

att det av Andersson utförda städningsarbetet beräknats kräva en daglig arbetstid av mellan 5 och 6 timmar;

att hon i ersättning för städningsarbetet under åren 1940—1944 uppburit i medeltal omkring 1 970 kronor om året;

samt att hon enligt läkarintyg på grund av sjukdom är varaktigt oförmögen till arbete.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

6:o.

Förre väg- och stenarbetaren Johannes Emil Sandstedt. I motionen II: 63 hemställer herr *Pettersson* i Hällbacken, »att riksdagen måtte bevilja förre stenarbetaren Johannes Emil Sandstedt i Uppsälje, Järna socken, en årlig pension till belopp, som kan anses skäligt».

Av handlingarna inhämtas,

att Sandstedt, vilken tidigare hetat Andersson, är född den 24 juni 1875 och således 69 år gammal;

att han varit anställd såsom telegrafsoldat vid Svea ingenjörbataljon under tiden 18 mars 1897—17 oktober 1901 eller under 4 år 7 månader;

att han varit anställd vid statens järnvägar och statens järnvägsbyggnader såsom stenarbetare under olika perioder åren 1912—1915, 1918—1920 och 1931—1934 med en sammanlagd tjänstetid av 6 år 10 månader 6 dagar;

att han varit anställd vid Södra Sveriges statsarbeten såsom lagbas under tiden 3 januari—1 oktober 1923 eller under 8 månader 29 dagar;

att han varit anställd hos statens arbetsmarknadskommission såsom specialarbetare under olika perioder åren 1936—1941 med en sammanlagd tjänstetid av 4 år 4 månader 17 dagar;

att hans sammanlagda anställningstid i statens tjänst, anställningstiden vid Södra Sveriges statsarbeten däri inräknad, sålunda utgjort 16 år 6 månader 22 dagar, därav 12 år 2 månader 5 dagar före fyllda 60 år;

att han avgått ur statens tjänst den 27 oktober 1941;

att han varit anställd hos väghållningsdistrikt under olika perioder åren 1917, 1918 och 1924—1931 med en sammanlagd anställningstid av omkring 7 ½ år;

samt att han enligt intyg av vederbörande kommunalnämndsordförande är att anse såsom mindre bemedlad.

Över förevarande motion har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande från statens pensionsanstalt, som hört väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har anfört:

Då Sandstedt under åren 1942 och 1943 icke innehaft anställning hos vägdistrikt, torde han ej kunna hänföras till den grupp genom vägväsendets förstatligande övertaliga arbetare, beträffande vilka bankoutskottet i sitt utlåtande den 25 maj 1944 (nr 51) uttalat den förhoppningen, att frågan om deras pensionering efter framställning från vederbörande arbetare av Kungl. Maj:t måtte tagas under omprövning och att, där förhållandena därtill föranledde, förslag i ämnet förelades riksdagen i varje särskilt fall. Med hänsyn till att Sandstedt vid den tidpunkt, då han uppnådde 60 års ålder under en tid av sammanlagt 11 år 5 månader 6 dagar innehaft sådan anställning i statens tjänst, som utgjort hans huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla, samt dessutom innehaft en jämförelsevis lång anställning vid vägväsendet, får väg- och vattenbyggnadsstyrelsen likväl tillstyrka, att Sandstedt tillerkännes pension av statsmedel.

Statens pensionsanstalt har anfört:

Vid avgången ur tjänst kunde Sandstedt icke erhålla pension enligt då gällande summariska arbetarpensionsbestämmelser, enär han vid den tidpunkt, då han uppnådde 60 års ålder, icke under en tid av sammanlagt minst 15 år innehaft sådan anställning i statens tjänst, som utgjort hans huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla. Då han icke varit anställd hos vägdistrikt (hans senaste anställning hos väghållningsdistriktet upphörde år 1931), är han icke att hänföra till de arbetare, beträffande vilka bankoutskottet vid 1944 års riksdag i utlåtande nr 51, s. 8, uttalat den förhoppningen, att frågan om deras pensionering efter framställning från vederbörande av Kungl. Maj:t toges under omprövning och att, där förhållandena därtill föranledde, förslag i ämnet förelades riksdagen i varje särskilt fall.

Vid bedömande av frågan om pension skall beviljas Sandstedt, synes — särskilt i betraktande av konsekvenserna av att tillgodoräkna anställning i enskild eller kommunal tjänst för pension av statsmedel — hänsyn böra tagas allenast till hans statliga anställningstid. Med hänsyn till omfattningen av sistnämnda tid och i betraktande av att riksdagen i vissa med förevarande ärende likartade fall ansett sig böra medgiva pension (t. ex. 1943: prop. nr 103, p. 16; bankoutsk. utl. nr 31, p. 33; riksd. skr. nr 146 samt 1944: motionerna I: 5 och II: 24; bankoutsk. utl. nr 39, p. 40; riksd. skr. nr 209) vill pensionsanstalten emellertid icke göra någon erinran mot att pension beviljas Sandstedt, förslagsvis till årligt belopp av 504 kronor att, räknat från och med den 1 januari 1945 under hans återstående livstid utgå från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

I likhet med vad de hörda myndigheterna förordat tillstyrker utskottet, att Sandstedt beredes en årlig pension av statsmedel på grund av hans anställningar i statens tjänst. Med avseende å pensionsbeloppet biträder utskottet vad statens pensionsanstalt föreslagit. *Utskottet.*

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 63, må medgiva, att förre väg- och stenarbetaren Johannes Emil Sandstedt må, räknat från och med den 1 januari 1945, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 504 kronor.

IV. Kommunikationsdepartementet.

7:o.

Förre biträdande vägmästaren i Norra Åsbo vägdistrikt Gustaf Fritiof Eriksson. Under punkten 4 av förenämnda proposition nr 192 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förre biträdande vägmästaren i Norra Åsbo vägdistrikt Gustaf Fritiof Eriksson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid vägväsendet, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 080 kronor, varå dyrtidstillägg icke skall utgå.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Eriksson är född den 1 juni 1883 och således 61 år gammal;

att han under tiden 8 maj 1928—31 juli 1944 varit anställd såsom biträdande arbetsledare och biträdande vägmästare i Norra Åsbo vägdistrikt;

att han därefter erhållit tillfällig anställning vid vägarbeten, som bedrivas av vägförvaltningen i Kristianstads län;

samt att hans avlöning under åren 1938—1943 utgjort 3 600 kronor för år jämte dyrtidsförmåner, vilka under år 1943 utgått med 31 procent.

Eriksson har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har tillstyrkt utverkande av pension åt Eriksson till belopp av 1 080 kronor för år utan rätt att därå åtnjuta tilläggsförmåner. Styrelsen har därvid framhållit, att Eriksson icke sökt fast anställning vid den statliga vägorganisationen och att han på grund av sin ålder icke heller torde ha kunnat påräkna sådan anställning.

Beträffande beräkningen av pensionsbeloppet har styrelsen anfört följande.

Då Eriksson torde haft anledning att räkna med att vid fortsatt anställning hos vägdistriktet få kvarstå i tjänst intill en uppnådd levnadsålder av 63 år, synes tjänstårsberäkningen för den ifrågasatta pensionen böra omfatta tiden 8 maj 1928—30 juni 1946 eller alltså drygt 18 år. Då Erikssons tjänst hos vägdistriktet torde hava motsvarat befattning såsom schaktmästare, för vilka befattningshavare enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens allmänna normer för pensionering av vägdistriktens tekniska personal ålderspension må utgå med 2 700 kronor för år, vill styrelsen förorda, att pensionen åt Eriksson fastställes med detta belopp som utgångspunkt. Med beaktande härav ävensom att han icke själv bidragit till pensioneringskostnaderna skulle pensionen åt Eriksson närmast uppgå till $(^{18}/_{30} \times {}^{2}/_{3} \times 2\,700 =)$ 1 080 kronor för år.

Statskontoret har icke haft något att erinra mot vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i ärendet föreslagit.

Föredragande statsrådet har anfört:

Genom beslut vid 1944 års riksdag tillerkändes vissa förutvarande befattningshavare hos vägdistrikt pension av statsmedel (prop. nr 261; bankoutsk. utl. nr 52; riksd. skr. nr 355). Då omständigheterna i det nu föreliggande ärendet äro likartade med förhållandena i nämnda fall, anser jag mig böra förorda, att pension utverkas åt Eriksson. Mot det i ärendet föreslagna pensionsbeloppet har jag intet att erinra.

Utskottet. Med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

V. Ecklesiastikdepartementet.

8:o.

Läraren i musikens historia och estetik vid musikhögskolan, professorn Johan Henrik Tobias Norlind. Under punkten 5 av förenämnda proposition nr 192 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att läraren i musikens historia och estetik vid musikhögskolan, professorn Johan Henrik Tobias Norlind må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2 400 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Norlind är född den 6 maj 1879 och således 65 år gammal;

att han den 28 maj 1909 promoverades till filosofie doktor och den 22 juni samma år förordnades till docent i litteratur- och musikhistoria vid universitetet i Lund;

att han från och med höstterminen 1909 till och med vårterminen 1913 samt från och med höstterminen 1914 till och med höstterminen 1918 hållit föreläsningar och lett seminarieövningar vid universitetet;

att han sedan den 1 november 1918 innehaft befattningen såsom lärare i musikens historia och estetik vid musikkonservatoriet, numera musikhögskolan;

att Norlinds avlöning under senare tid utgått i form av arvode till belopp av 4 700 kronor för år (inberäknat ålderstillägg), varå icke utgått dyrtids- eller kristillägg;

att Norlind, som enligt reglementet för musikhögskolan varit skyldig att avgå från nyssnämnda befattning med utgången av vårterminen 1944, av styrelsen för musikaliska akademien medgivits anstånd med avsked tills vidare intill den 1 juli 1945;

att han under åren 1903—1917 innehaft befattningar såsom lärare, föreståndare eller rektor vid olika folkhögskolor eller folkhög- och lantmannaskolor samt under åren 1919—1931 förestått Stockholms borgarskolas folkhögskolelinje;

att han sedan januari 1919 varit föreståndare för musikhistoriska museet;

samt att han under en lång följd av år varit av Kungl. Maj:t förordnad såsom examinator i musikhistoria med musikteori vid universitet och högskolor.

Statskontoret har anfört.

Den av professorn Norlind innehavda befattningen som lärare i musikens historia och estetik vid musikhögskolan har tidigare varit uppförd å ordinarie stat och förenad med pensionsrätt enligt 1907 års lag angående civila tjänstinnehavares rätt till pension. Sin nuvarande karaktär av arvodesbefattning erhöll tjänsten vid den år 1926 genomförda löneregleringen, varvid samtidigt den Norlind som tjänstinnehavare tillkommande pensionsrätten bortföll. Vid framläggande för 1926 års riksdag av löneregleringsfrågan framhöll föredragande departementschefen (statsverksprop. VIII huvudtiteln, s. 190), bland annat, att det skäl, som föranlett, att vissa till musikhögskolan knutna lärartjänster oaktat den med dem förenade ringa tjänstgöringsskyldigheten blivit ordinarie statsbeställningar, hade varit hänsynen att kunna bereda vederbörande tjänstinnehavare pension, men att detta skäl, som förut hade varit värt beaktande, dåmera icke kunde tillmätas samma betydelse, enär frågan om icke-ordinarie befattningshavares pensionsrätt vore aktuell och snart nog torde komma att lösas. Vid en senare ordnad pensionering för icke-ordinarie befattningshavare hava emellertid sådana anställningshavare, vilkas avlöning utgår i form av arvode, icke tillförsäkrats pensionsrätt. Med hänsyn till här anförda omständigheter och då Norlinds befattning vid musikhögskolan torde haft karaktären av huvudsyssla, har statskontoret icke något att erinra mot att Norlind beredes pension å ifrågavarande lärarbefattning genom framställning till riksdagen.

I egenskap av lärare vid musikhögskolan uppbär Norlind ett årligt arvode av 3 500 kronor jämte 3 ålderstillägg vart och ett å 400 kronor eller sålunda tillhopa 4 700 kronor utan tilläggsförmåner. Då man torde kunna utgå ifrån att löneförmånerna avvägts med hänsyn till tjänstgöringsorten, kommer avlöningen efter frånräknande av vad som kan anses motsvara dyrtidstillägg att närmast motsvara lön i 15:e löneklassen enligt de före den 1 juli 1939 för allmänna civilförvaltningen gällande löneplanerna. Lönen på A-ort utgör i sagda löneklass 3 450 kronor. Norlind har före det han tillträdde sin sedan den 1 november 1918 innehavda befattning vid musikhögskolan, under $8^1/_2$ års tid fullgjort lärarverksamhet som docent vid universitetet och torde alltså i förevarande hänseende kunna tillgodoräkna en anställningstid av mer än 30 år i statens tjänst. Med tillämpning av sedvanliga beräkningsgrunder skulle pensionen för Norlind sålunda kunna bestämmas till ($^2/_3 \times 3\,450 = 2\,300$; $2\,300 - 10\,\% = 2\,070$) i avrundat tal 2 076 kronor för år.

Vad beträffar frågan huruvida pensionen för Norlind med hänsyn till dennes värdefulla insatser på musikens område bör avvägas efter förmånligare grunder än ovan angivna vill statskontoret erinra, att ämbetsverket i de fall där fråga varit om honnörspension som sin uppfattning uttalat, att med hänsyn till konsekvenserna i olika riktningar största försiktighet från statsmakternas sida borde iakttagas vid beviljande av sådana pensioner. Statskontoret kan för sin del svårligen finna att vad i ärendet anförts utgör tillräckligt stöd för beviljande av högre pension än vad här ovan föreslagits.

Föredragande statsrådet har anfört i huvudsak följande:

Vid bedömande av den föreliggande pensionsfrågan bör beaktas, att Norlind efter övergången å den nya lönestaten till en början kommit i åtnjutande av en mindre löneförbättring men under de senaste åren kommit i en väsentligt sämre ställning på grund av att å arvodet icke utgått rörliga tilläggsförmåner. Härtill kommer att han förlorade sin rätt till pension, vilken skulle hava uppgått till omkring 2 700 kronor för år jämte dyrtids- och kristillägg. I betraktande av det anförda samt med hänsyn jämväl till Norlinds verksamhet ej blott vid musikhögskolan utan även på andra närliggande områden, anser jag mig böra tillstyrka, att han kommer i åtnjutande av pension av statsmedel. Med utgångspunkt från storleken av den pension, som han skulle erhållit vid kvarstående å den äldre lönestaten, i vilket fall han emellertid haft att vidkännas pensionsavdrag, vill jag föreslå, att pensionen bestämmes till 2 400 kronor för år.

Utskottet. Med hänsyn till vad i ärendet anförts till stöd för förslaget om beredande av en pension av statsmedel åt Norlind finner utskottet sig böra tillstyrka, att Norlind beviljas pension med det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet. Utskottet hemställer förty,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

9:o.

Läraren i oboespelning vid musikhögskolan Georg Arthur Pegel. Under punkten 6 av propositionen nr 192 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att läraren i oboespelning vid musikhögskolan Georg Arthur Pegel må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, un-

der sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 984 kronor, vilken pension icke skall medföra nedsättning av Pegel tillkommande pension såsom f. d. militär beställningshavare.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Pegel är född den 24 december 1877 och således 67 år gammal;

att han sedan höstterminen 1904 varit anställd vid musikkonservatoriet, numera musikhögskolan, såsom lärare i oboespelning, varjämte han i viss utsträckning undervisat i ensemblespelning för blåsinstrument;

att hans undervisningsskyldighet, som till en början varit av något växlande omfattning, från och med läsåret 1935/36 till och med läsåret 1938/39 omfattat 5 veckotimmar, därefter till och med läsåret 1942/43 7 veckotimmar samt från och med läsåret 1943/44 8 veckotimmar;

att Pegels avlöning under senare tid utgått i form av arvode till belopp av 3 536 kronor för år (inberäknat ålderstillägg), varå icke utgått dyrtids- eller kristillägg;

att Pegel beräknas komma att lämna sin tjänst vid musikhögskolan med utgången av juni 1945;

samt att han såsom förutvarande medlem av hovkapellet sedan den 1 november 1931 uppbär en årlig pension av 2 100 kronor och i egenskap av f. d. musikfanjunkare å övergångsstat sedan den 8 januari 1933 åtnjuter en årlig pension av 2 916 kronor, vartill komma dyrtids- och kristillägg.

Föredragande statsrådet har anfört i huvudsak följande:

Lärarbefattningarna vid musikhögskolan ha tidigare varit förenade med pensionsrätt trots den jämförelsevis ringa undervisningsskyldighet, som i en del fall ålegat befattningarnas innehavare. Förslag är avsett att framläggas för innevarande års riksdag om att flertalet av lärartjänsterna skola omändras till extra ordinarie befattningar och sålunda åter bliva pensionsberättigande, för den händelse undervisningsskyldigheten kommer att uppgå till minst sex veckotimmar. Med hänsyn till dessa omständigheter samt till Pegels mer än 40-åriga lärarverksamhet vill jag icke motsätta mig, att han erhåller någon pensionsförmån på grund av sin tjänstgöring vid musikhögskolan. I detta hänseende får jag tillstyrka, att pensionen fastställes till 984 kronor för år, varvid bör föreskrivas, att den militära pensionen icke skall minskas med hänsyn till pensionen för lärarbefattningen.

Utskottet.

Med hänsyn till de pensionsförmåner, som redan tillkomma Pegel såsom förutvarande medlem av hovkapellet och f. d. musikfanjunkare å övergångsstat, kunde det måhända förefalla tveksamt, huruvida tillräckliga skäl föreligga att tillerkänna Pegel ytterligare pension av statsmedel på grund av hans omförmälda anställning såsom lärare i oboespelning vid musikhögskolan. Emellertid har läraranställning därstädes tidigare i regel varit förenad med pensionsrätt även vid jämförelsevis begränsad undervisningsskyldighet. Såsom i ärendet erinras, föreligger vid innevarande riksdag förslag om omändring av flertalet lärartjänster vid musikhögskolan till extra ordinarie befattningar, varmed således skulle följa pensionsrätt. Vid angivna förhållan-

den och då Pegels lärarverksamhet omfattat en tid av mera än 40 år vill utskottet icke motsätta sig, att Pegel på sätt Kungl. Maj:t föreslagit på grund av berörda läraranställning tillerkännes en pension av 984 kronor för år.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

10:o.

Speciallläraren vid Chalmers tekniska högskola m. m. Johan Björk. Under punkten 7 av propositionen nr 192 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att speciallläraren vid Chalmers tekniska högskola, timläraren vid tekniska gymnasiet i Göteborg Johan Björk må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sina anställningar vid läroanstalterna, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 644 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Björk är född den 21 november 1880 och således 64 år gammal;

att han under läsåret 1913/14 varit anställd såsom lärare i modellering vid dåvarande Chalmers tekniska läroanstalt, varefter han från och med den 1 juli 1914 innehaft en speciallärarbefattning i modellering vid Chalmers tekniska institut respektive Chalmers tekniska högskola;

att hans tjänstgöring i speciallärarbefattningen omfattat lägst 8 och högst 12 veckotimmar till och med läsåret 1936/37, 5 veckotimmar under läsåren 1937/40 samt 4 veckotimmar därefter;

att han i egenskap av speciallärare åtnjutit årligt arvode, vilket från och med läsåret 1941/42 utgått med 900 kronor;

att Björk, sedan den lägre avdelningen vid Chalmers tekniska institut år 1937 ombildats till tekniskt gymnasium, från och med läsåret 1937/38 tjänstgjort vid gymnasiet såsom timlärare i frihandsteckning och skissteckning samt projektionslära;

att hans tjänstgöring såsom timlärare omfattat i medeltal något mer än 12 veckotimmar samt att han på grund av densamma åtnjutit arvode, som senast utgått med 276 kronor för veckotimme;

att han beräknas lämna sina ifrågavarande anställningar med utgången av november 1945;

samt att han från slöjdföreningens skola i Göteborg sedan den 1 juli 1943 uppbär en årlig pension å 3 156 kronor.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

11:o.

Förra lärarinnan vid Ystads högre läroverk för flickor Bertha Ekedahl. Under punkten 8 av propositionen nr 192 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förra lärarinnan vid Ystads högre läroverk för flickor Bertha Ekedahl må från och med den 1 juli 1945 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 300 kronor, varå dyrtidstillägg icke skall utgå.

Generella bestämmelser ha meddelats om ersättning och pension åt vissa ämneslärarinnor och lärarinnor i övningsämne vid de statsunderstödda enskilda läroverken, vilka genom 1927 års skolreform förlorat sin anställning. Föreskrifterna återfinnas i kungörelser den 9 oktober 1931 (nr 344 och 345), vilka emellertid ej äga tillämpning å lärarinnor i de förberedande klasserna vid nämnda läroanstalter. Såsom framgår av riksdagens skrivelse nr 107/1932 har det ansetts lämpligt, att frågor om understöd och pension åt sistnämnda lärarinnor prövas från fall till fall.

Ekedahl, som är född den 22 augusti 1885, anställdes år 1914 såsom lärarinna vid Ystads högre läroverk för flickor, där hon tjänstgjort huvudsakligen i de förberedande klasserna. Sedan den förberedande undervisningen vid skolan nedlagts i samband med genomförandet av 1927 års skolreform och Ekedahl till följd därav nödgats sluta sin tjänst vid skolan med utgången av vårterminen 1933 utan att kunna erhålla ny anställning, medgav 1934 års riksdag genom särskilt beslut (statsverksprop., VIII ht, p. 137; statsutsk. utl. nr 104, p. 2; riksd. skr. nr 293, p. 2), att till henne finge under tiden 1 juli 1934—31 december 1939 utgå ett understöd av 1 300 kronor för år, att bestridas från det under VIII huvudtiteln upptagna förslagsanslaget till ersättning åt vissa lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter. Understödet begränsades till att avse nämnda tid med hänsyn till att Ekedahl såsom delägare i svenska lärarinnornas pensionsförening inträdde i pensionsåldern med ingången av år 1940.

Enligt medgivande av 1940 års lagtima riksdag (statsverksprop., VIII ht, p. 134; statsutsk. utl. nr 8, p. 133; riksd. skr. nr 8, p. 133) tilldelades Ekedahl fortsatt understöd för tiden intill den 1 juli 1945, under vilket år hon uppnår 60 års ålder, d. v. s. den åldersgräns, intill vilken ersättning kan utgå jämlikt kungörelsen den 9 oktober 1931 (nr 344). Understödet bestämdes därvid till 1 050 kronor för år i betraktande av att Ekedahl, enligt uppgift, ägde att från och med år 1940 från svenska lärarinnornas pensionsförening uppbära en årlig pension av omkring 250 kronor. Understödet skulle liksom tidigare bestridas från anslaget till ersättning åt vissa lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter.

Av handlingarna i ärendet inhämtas beträffande Ekedahls pensionsförmåner,

att hon från svenska lärarinnornas pensionsförening åtnjuter pension, som för närvarande uppgår till 219 kronor om året utan tilläggsförmåner;

att, därest hon kvarstått i tjänst vid Ystads högre läroverk för flickor till den 1 juli 1945 och därvid till pensionsföreningen erlagt föreskrivna årsavgifter, hon skulle ha blivit berättigad till en årlig pension från föreningen av 507 kronor utan tilläggsförmåner;

samt att hon, på grund av delaktighet i lärarinnornas pensionsanstalt under läsåren 1925/26—1929/30, från och med den 1 juli 1945 äger uppbära en pension, som beräknats till 135 kronor om året utan tilläggsförmåner.

Hos Kungl. Maj:t har Ekedahl gjort framställning om pension av statsmedel.

Skolöverstyrelsen har i sina anslagsäskanden för budgetåret 1945/46 i anledning av Ekedahls framställning hemställt, att hon måtte erhålla årligt understöd å 1 050 kronor under sin återstående livstid från samma anslag som hittills.

Statskontoret har i utlåtande den 30 september 1944 över skolöverstyrelsens anslagsäskanden avstyrkt, att medel anvisades för beredande av fortsatt understöd åt Ekedahl, varvid ämbetsverket framhållit, att skäl icke förelåge att bereda Ekedahl en bättre ställning än om bestämmelserna i kungörelsen den 9 oktober 1931 (nr 344) varit tillämpliga å henne.

I *statsverkspropositionen* till innevarande års riksdag (VIII ht, s. 305) har föredragande departementschefen anfört, att han ansåge sig icke böra biträda skolöverstyrelsens förslag, att fortsatt understöd skulle utgå till Ekedahl från förenämnda anslag, samt uttalat, att frågan om pension av statsmedel åt henne komme att tagas upp till prövning i annat sammanhang.

Sedermera har *direktionen över lärarinnornas pensionsanstalt* i utlåtande den 19 januari 1945 tillstyrkt, att Ekedahl finge från och med den 1 juli 1945 under sin återstående livstid från tolfte huvudtitelns anslag till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt understöd av 300 kronor utan tilläggsförmåner. Pensionsanstalten har därvid anfört följande.

Vid bedömande av frågan om fortsatt understöd till förra lärarinnan i de förberedande klasserna vid Ystads högre läroverk för flickor Bertha Ekedahl efter den 30 juni 1945 synes man böra utgå från att Ekedahl, därest den förberedande skolan vid berörda läroverk fått bestå, nödgats avgå från sin anställning vid sagda tidpunkt. Det torde därjämte få förutsättas, att Ekedahl i sådant fall skulle intill avgången fortsatt att till svenska lärarinnornas pensionsförening erlägga för statsbidrag till föreningen föreskrivna årliga avgifter. Enligt det till handlingarna i ärendet fogade intyget från pensionsföreningen skulle hon därvid efter avgången kommit i åtjutande av pension från föreningen till årligt belopp av 507 kronor utan tilläggsförmåner. Härtill skulle kommit den pension av 135 kronor för år — likaledes utan tilläggsförmåner — som hon på grund av delaktighet i lärarinnornas pensionsanstalt läsåren 1925/30 under alla förhållanden äger uppbära från och med den 1 juli 1945.

I betraktande av bland annat den förmånsställning, som genom kungörelsen den 9 oktober 1931 (nr 345) beretts flertalet av de entledigade lärarinnor, vilka erhållit ersättning enligt kungörelsen samma dag (nr 344), bör det enligt direktionens mening skäligen tillses, att Ekedahl icke till följd av skolindragningen får det sämre ställt i pensionsavseende än om hon fått fortsätta med sin anställning. Härför kräves, att den henne nu tillkommande

pensionen från svenska lärarinnornas pensionsförening till belopp av 219 kronor utfylles med 507 — 219 = 288 eller, avjämnat, 300 kronor. Det förhållandet, att Ekedahl icke erlagt några avgifter till pensionsföreningen för tiden efter avgången ur tjänst med utgången av vårterminen 1933, borde egentligen föranleda viss reduktion av utfyllnadsbeloppet, men med hänsyn till dettas obetydliga storlek lärer man kunna underlåta sådan reduktion.

Föredragande statsrådet har anfört:

Det torde kunna antagas, att Ekedahl, därest den förberedande undervisningen vid Ystads högre läroverk för flickor fått fortgå, kvarstått i sin anställning vid läroverket till utgången av juni 1945. Såsom av det förut anförda framgår skulle hon i sådant fall, förutsatt att hon till svenska lärarinnornas pensionsförening erlagt stadgade avgifter, efter avgången ur tjänst ha blivit berättigad till en årlig pension från föreningen av 507 kronor, under det att hon under nuvarande omständigheter äger uppbära en årlig pension från föreningen av allenast 219 kronor. Vid sådant förhållande finner jag det skäligt, att hon erhåller kompensation för den sålunda uppkomna försämringen av pensionen i den ordning, direktionen över lärarinnornas pensionsanstalt föreslagit.

Utskottet har icke funnit anledning till saklig erinran mot vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit. Med hänsyn till karaktären av det fyllnadsbelopp, som avses utgå, synes detsamma emellertid böra benämnas bidrag. *Utskottet.*

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning, må medgiva, att förra lärarinnan vid Ystads högre läroverk för flickor Bertha Ekedahl må från och med den 1 juli 1945 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt bidrag av 300 kronor, varå dyrtidstillägg icke skall utgå.

VI. Jordbruksdepartementet.

12:o.

Förre extra lantmätaren Karl Reinhold Laurentius Festin. Under punkten 9 av förevarande proposition nr 192 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förre extra lantmätaren Karl Reinhold Laurentius Festin må, räknat från och med den 1 januari 1945, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt understöd av 1 008 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Festin är född den 1 mars 1866 och således 79 år gammal;

att han den 10 maj 1892 konstituerats till lantmäteriauskultant (från och med år 1921 extra lantmätare);

att han under åren 1892—1912 ägnat sig åt lantmäteriverksamhet under sammanlagt ungefär 12 år 3 månader och därvid tjänstgjort huvudsakligen såsom tjänstemedhjälpare hos lantmätare;

att Festin under åren 1914 och 1915 under tillhopa omkring 1 ½ år tjänstgjort såsom amanuens å lantmäterikontoret i Västerbottens län samt under åren 1916—1923 under 3 ½ månad innehaft förordnande såsom avvittringslantmätare i Västerbottens och Norrbottens län samt i övrigt under något mera än 4 år biträtt inom lantmäteristyrelsen med olika arbeten;

samt att hans sammanlagda tjänstgöringstid sålunda uppgått till omkring 18 år 5 månader.

Utskottet. Med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

13:o.

Förre trädgårds- och parkarbetaren Per Jönsson. I motionen II: 14 hemställer herr *Paulsen,* »att riksdagen måtte besluta tilldela trädgårds- och parkarbetaren Per Jönsson ett årligt understöd av lämplig storlek».

Av handlingarna inhämtas,

att Jönsson är född den 14 december 1878 och således 66 år gammal;

att han varit anställd såsom trädgårds- och parkarbetare vid Alnarps trädgårdar under tidsperioderna 1 oktober 1923—31 december 1924 och 25 mars 1925—31 december 1944, varvid arbetstiden icke understigit 8 timmar i medeltal per dag;

att hans årliga avlöningsförmåner under de senaste fem åren utgjort i medeltal omkring 2 300 kronor vartill kommit förmån av fri bostad och fri sjukvård;

samt att han enligt från Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut införskaffad uppgift under tiden 1 januari 1937—31 december 1940 erlagt pensionsavgifter för pensionsgrupp 1 enligt bestämmelserna i 1934 års tjänstepensionsreglemente för arbetare.

Över förevarande motion har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande från *statens pensionsanstalt,* som anfört.

Av från Alnarps institut införskaffad uppgift synes framgå, att Jönsson den 1 januari 1937 blivit underkastad tjänstepensionsreglementet för arbetare samt därefter till och med år 1944 kvarstått i sådan arbetsanställning hos institutet, som utgjort hans huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla. Jönsson lärer sålunda kunna erhålla pension enligt för arbetarpersonal i statens tjänst meddelade pensionsbestämmelser. Prövning av pensionsfrågan ankommer på statens pensionsanstalt. Vid nu angivna förhållande synes förevarande motion icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Enär, såsom statens pensionsanstalt upplyst, Jönsson lärer vara berättigad att efter vederbörlig ansökan hos anstalten erhålla pension jämlikt för arbetarpersonal i statens tjänst meddelade pensionsbestämmelser, hemställer utskottet, *Utskottet.*

att förevarande motion II: 14 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

VII. Handelsdepartementet.

14:o.

Båtbiträdet vid Aspö lotsplats Axel Teodor Magnusson. Under punkten 10 av förevarande proposition nr 192 förslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att båtbiträdet vid Aspö lostplats Axel Teodor Magnusson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 044 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Magnusson är född den 14 november 1881 och således 63 år gammal;

att han under åren 1899—1905 under sammanlagt omkring 5 år 2 månader varit anställd såsom arbetare vid Karlskrona fästningsbyggnad;

att han den 5 maj 1922 inträtt i lotsverkets tjänst och sedan dess — med vissa smärre avbrott å sammanlagt omkring 2 ½ månad — tjänstgjort vid verket dels såsom båtbiträde vid Aspö lotsplats, dels ock såsom tillfälligt biträde å fyrplats eller fyrskepp;

att hans avlöning under åren 1940—1944 uppgått till i medeltal 2 649 kronor;

samt att Magnussons tjänstgöring vid lotsverket varit av sådan omfattning, att han icke kunnat bereda sig inkomst av annan förvärvskälla.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får hemställa, *Utskottet.*

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må vinna riksdagens bifall.

B. Affärsdrivande verks medel.

Statens domäners fond.

15:o.

Domänintendenten Gustaf Fridolf Flodkvist. Under punkten 11 av förevarande proposition nr 192 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att domänintendenten Gustaf Fridolf Flodkvist må från och med månaden näst ef-

ter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 2 544 kronor, att utgå av statens domäners fond.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Flodkvist är född den 4 december 1877 och således 67 år gammal;

att han sedan den 1 januari 1932 uppehållit befattning såsom domänintendent, från vilken han avgått med utgången av mars 1945;

att hans tjänstgöringsområde till en början omfattat Västmanlands, Gävleborgs och Kopparbergs län men från och med år 1933 utsträckts till att omfatta även Uppsala län samt från och med år 1939 jämväl Stockholms län, norr om Mälaren, och Stockholms stad;

samt att han såsom domänintendent åtnjutit arvode, vilket sedan den 1 oktober 1939 utgått med 6 500 kronor för år, jämte dyrtids- och kristillägg.

Föredragande statsrådet har anfört:

För beviljande av riksdagspensioner plägar i allmänhet krävas, att befattningshavaren innehaft anställning i statens tjänst minst femton år. Flodkvist kommer emellertid endast att ha innehaft sin tjänst i något mer än tretton år. Med hänsyn härtill är det synnerligen tveksamt, huruvida pension bör ifrågakomma. Då emellertid befattningarna som domänintendent bruka rekryteras bland personer med jämförelsevis långvarig praktisk erfarenhet inom jordbruket, vill jag icke motsätta mig, att framställning göres till riksdagen om pension åt Flodkvist trots den korta statsanställningen.

Beträffande pensionsbeloppet må till en början framhållas, att domänintendenterna tidigare brukade erhålla en pension å 2 000 kronor efter omkring tjugu tjänstår. Beloppet höjdes i samband med den år 1925 beslutade allmänna höjningen av äldre tjänstepensioner till 2 448 kronor. Ett dylikt enhetligt pensionsbelopp, som icke står i direkt förhållande till befattningshavarens avlöningsförmåner eller tjänstetid, är föga förenligt med eljest tillämpade pensioneringsgrunder. I betraktande av att domänintendentstjänsterna numera i allt större utsträckning taga befattningshavarnas tid i anspråk, vill jag förorda en övergång till de pensioneringsprinciper, som eljest bruka tillämpas för riksdagspensioner. Med utgångspunkt från två tredjedelar av arvodet samt en tjänstetid av tjugu år för hel pension och sedvanlig reduktion av tio procent för icke erlagda pensionsavgifter skulle pensionen åt Flodkvist kunna bestämmas till ($^2/_3 \times 6\,500 \times {}^{13}/_{20} - 10\ \%$ = avrundat) 2 544 kronor för år.

Utskottet. Med hänsyn till vad som anförts till stöd för förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

16:o.

Förre domänintendenten Gustav A:son Ahrén. Under punkten 12 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förre domänintendenten Gustav A:son Ahrén må, räknat från och med den 1 januari 1945, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 1 872 kronor, att utgå av statens domäners fond.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Ahrén är född den 6 juni 1878 och således 66 år gammal;

att han under åren 1932—1944 uppehållit befattningen såsom domänintendent i Östergötlands län;

samt att han i denna egenskap åtnjutit arvode, som från och med år 1939 utgått med 4 800 kronor för år, jämte dyrtids- och kristillägg.

Föredragande statsrådet har anfört:

Under hänvisning till vad jag anfört under nästföregående punkt vill jag icke motsätta mig, att förslag förelägges riksdagen om pension åt Ahrén. Med tillämpning av samma grunder för bestämmande av pensionsbeloppet skulle detta kunna fastställas till ($^2/_3 \times 4\,800 \times {}^{13}/_{20} - 10\,\%$ =) 1 872 kronor.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

17:o.

Förre kronoarrendatorn Per Persson. I motionen II: 15 hemställer herr *Karlsson* i Grängesberg, »att riksdagen måtte bevilja förre skogsarbetaren och arrendatorn Per Persson, Gällsåsen, Björnhyttan, en årlig pension till belopp som kan anses skäligt, att utgå av statens domäners fond».

Av handlingarna inhämtas,

att Persson är född den 8 januari 1877 och således 68 år gammal;

samt att han under tiden 14 mars 1916—14 mars 1943 arrenderat skogsjordbruket Gällsåsen å kronoparken Björnhyttan och därvid utfört skogsarbete åt kronan under en sammanlagd effektiv tjänstgöringstid av omkring 10 år.

Då, såsom den lämnade redogörelsen giver vid handen, Perssons sammanlagda effektiva anställningstid i statens tjänst uppgått till allenast omkring tio år, finner sig utskottet förhindrat tillstyrka, att pension beviljas honom av statsmedel. *Utskottet.*

Utskottet hemställer fördenskull,

att förevarande motion II: 15 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

18:o.

Förre kronoarrendatorn Johan Axel Eriksson. I motionen II: 16 hemställer herr *Pettersson* i Hällbacken, »att riksdagen måtte bevilja f. d. skogsarbetaren och arrendatorn Johan Axel Eriksson i Billsjön, Viksberg, ett årligt pensionsunderstöd till belopp, som kan anses skäligt, att utgå av statens domäners fond».

Av handlingarna inhämtas,

att Eriksson är född den 4 juli 1880 och således 64 år gammal;

att han åren 1900—1930 innehaft olika anställningar som skogsarbetare och arrendator av kolargården Bastberget å kronoparken Kloten med en sammanlagd tjänstetid av 18 år 2 månader 21 dagar;

samt att han den 14 mars 1930 vid en ålder av 49 år på egen begäran frånträdde sin anställning vid domänverket för att övergå till privat tjänst.

I en den 28 september 1944 dagtecknad skrift anhöll Eriksson hos domänstyrelsen om pension. Genom beslut den 1 december 1944 fann *domänstyrelsen* — enär Eriksson avgått från sin senaste anställning i statens tjänst år 1930 och kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst icke ägde tillämpning på arbetare, som avgått från sin senaste statsanställning före den 1 januari 1935 — att ansökningen icke kunde bifallas.

Utskottet. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, frånträdde Eriksson år 1930 vid en levnadsålder av 49 år frivilligt sin anställning hos domänverket för att övergå till privat tjänst. Under sådana förhållanden finner utskottet sig icke kunna tillstyrka, att pension av statsmedel beviljas Eriksson. Utskottet hemställer förty,

att förevarande motion II: 16 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

19:o.

Förre kronoarrendatorn Johan August Pettersson. I motionen II: 17 hemställer herr *Pettersson* i Hällbacken, »att riksdagen måtte bevilja f. d. skogsarbetaren och arrendatorn Johan August Pettersson i Malingsbo ett årligt pensionsunderstöd till belopp, som kan anses skäligt, att utgå av statens domäners fond».

Av handlingarna inhämtas, att Pettersson är född den 1 juli 1873 och således 71 år gammal;

att han under tiden 14 mars 1901—14 mars 1931 arrenderat kolargården Skottorp under kronoparken Kloten och därvid utfört skogsarbete för kronans räkning under sammanlagt 21 år 11 månader;

samt att han — vid 58 års ålder — lämnade sin anställning vid domänverket på grund av ohälsa.

I en den 26 maj 1944 dagtecknad skrift anhöll Pettersson hos domänstyrelsen om pension jämlikt kungörelsen den 7 december 1934, nr 585. Genom beslut den 17 juli 1944 fann *domänstyrelsen,* enär Pettersson icke uppfyllde fordringarna för erhållande av pension, att framställningen icke kunde bifallas.

Utskottet. Enär Pettersson avgått från anställningen i statens tjänst före ikraftträdandet den 1 januari 1935 av kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med

föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, har han icke kunnat av domänstyrelsen tillerkännas pension. Av den lämnade redogörelsen framgår emellertid, att Pettersson under en trettioårig anställningstid vid domänverket före fyllda 60 år utfört arbete för kronans räkning under en effektiv tjänstetid av nära 22 år. Utredningen i ärendet giver vidare vid handen, att Pettersson frånträdde sin anställning på grund av ohälsa vid en levnadsålder av 58 år. Vid angivna förhållanden finner utskottet starka billighetsskäl tala för att Pettersson beredes en årlig pension av statsmedel under sin återstående livstid. Pensionsbeloppet synes — på sätt tidigare i liknande fall medgivits — böra bestämmas till 504 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 17, må medgiva, att förre kronoarrendatorn Johan August Pettersson, må, räknat från och med den 1 januari 1945, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 504 kronor, att utgå av statens domäners fond.

20:o.

Förre kronoarrendatorn Johan Nilsson. I motion II: 38 hemställer herr *Lindahl* jämte tre av andra kammarens övriga ledamöter, »att riksdagen måtte bevilja förre arrendatorn Johan Nilsson, Källkärn, Kloten, en årlig pension till belopp, som kan anses skäligt, att utgå av statens domäners fond».

Av handlingarna inhämtas,

att Nilsson är född den 21 december 1870 och således 74 år gammal;

att han under tiden 14 mars 1917—14 mars 1940 arrenderat skogstorpet Södra Lönnmora under Klotens kronopark;

samt att han åren 1912—1914 samt 1918—1943 utfört skogsarbete åt kronan under en sammanlagd tjänstetid av 14 år 7 månader 15 dagar, därav 10 år 1 månad 5 dagar före uppnådd ålder av 60 år.

I en den 19 augusti 1944 dagtecknad skrift anhöll Nilsson hos domänstyrelsen om pension jämlikt kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696). Enär Nilsson icke uppfyllde fordringarna för erhållande av pension, fann sig *domänstyrelsen* enligt beslut den 11 oktober 1944 icke kunna bifalla framställningen.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har Nilsson utfört arbete för statens räkning under sammanlagt omkring 15 år. Enär härav allenast omkring 10 år infallit före 60 års ålder, har pension av statsmedel icke kunnat författningsenligt beredas honom. Emellertid hava pensioner tidigare i en del med det förevarande likartade gränsfall beviljats genom särskilda beslut av riksdagen. Utskottet vill därför tillstyrka bifall till det i motionen väckta *Utskottet.*

yrkandet, varvid utskottet föreslår, att pensionsbeloppet bestämmes till 504 kronor.

Utskottet hemställer förty,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 38, må medgiva, att förre kronoarrendatorn Johan Nilsson må, räknat från och med den 1 januari 1945, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 504 kronor, att utgå av statens domäners fond.

21:o.

Förre kronoarrendatorn Karl Arvid Lindberg. I motionen II: 39 hemställer herr *Lindahl* jämte tre av andra kammarens övriga ledamöter, »att riksdagen måtte bevilja förre arrendatorn Karl Arvid Lindberg, Björnbacken, Kloten, en årlig pension att utgå fr. o. m. den 1 januari 1944 med belopp, som kan anses vara skäligt, ur statens domäners fond».

Av handlingarna inhämtas,

att Lindberg är född den 15 september 1876 och således 68 år gammal;

att han åren 1907—1909 och 1912 haft anställning hos enskild arbetsgivare, som åtagit sig visst arbete åt domänverket;

samt att han åren 1904—1906, 1910, 1911 samt 1913—1939 — åren 1914—1940 i egenskap av arrendator av skogsbruket Björnbacken å Klotens kronopark — utfört skogsarbete åt kronan med en sammanlagd tjänstetid av 15 år 1 månad 21 dagar, därav 13 år 11 månader 13 dagar före 60 års ålder.

Genom beslut den 3 januari 1940 förklarade sig *domänstyrelsen* icke kunna bifalla en av Lindberg gjord ansökan om pension jämlikt kungörelsen den 7 december 1934, nr 585. Sedan härefter Lindberg i en den 18 februari 1940 dagtecknad skrift hemställt, att styrelsen ville upptaga hans ansökan till förnyad prövning, och såsom skäl härför framhållit, att han på grund av arbetsbrist tidvis ej kunnat erhålla arbete, vilket medfört att hans effektiva arbetstid utan hans förvållande blivit avkortad, fann styrelsen genom beslut den 9 mars 1940 sig icke kunna bifalla framställningen, enär tid, varunder arbete på grund av arbetsbrist ej kunnat utföras, icke finge inräknas i den för pension beräkneliga anställningstiden.

Utskottet. Enär Lindberg vid sin avgång ur domänverkets tjänst år 1940 innehaft anställning före 60 års ålder under allenast omkring 14 år, har han enligt då gällande pensioneringsbestämmelser icke kunnat tillerkännas pension, oaktat hans sammanlagda anställningstid i statens tjänst uppgått till drygt 15 år. Emellertid hava pensioner tidigare i vissa med det förevarande likartade fall beviljats genom beslut av riksdagen. Utskottet finner sig därför kunna tillstyrka bifall till motionärernas yrkande, varvid pensionsbeloppet torde böra bestämmas till 504 kronor.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 39, må medgiva, att förre kronoarrendatorn Karl Arvid Lindberg må, räknat från och med den 1 januari 1945, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 504 kronor, att utgå av statens domäners fond.

Stockholm den 26 april 1945.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Åkerberg, Sandström, Sundvik, Friggeråker, Leander, Edin, Lindblom* och *Löfgren;*

från andra kammaren: herrar *Svedman, Andersson* i Munkaljungby, *Mattsson, Johnsson* i Kastanjegården, *Sundberg, Nilsson* i Landskrona, *Svensson* i Alingsås och *Fagerholm.*

Reservation

vid punkten 9 (ang. pension åt läraren i oboespelning vid musikhögskolan Georg Arthur Pegel):

av herrar *Sandström, Sundvik, Löfgren, Andersson* i Munkaljungby, *Nilsson* i Landskrona och *Svensson* i Alingsås, vilka ansett att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Såsom av utredningen i ärendet framgår, åtnjuter Pegel i egenskap av förutvarande medlem av hovkapellet en årlig pension av 2 100 kronor samt såsom f. d. musikfanjunkare å övergångsstat en årlig pension av 2 916 kronor, vartill komma dyrtids- och kristillägg. I betraktande av storleken av de pensionsförmåner, vilka sålunda redan tillkomma Pegel, finner utskottet icke skäl tillstyrka, att Pegel på grund av sin omförmälda anställning vid musikhögskolan — med vilken anställning varit förenad en jämförelsevis begränsad undervisningsskyldighet — beredes ytterligare pension av statsmedel.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.»